

Sahibkarların xarici bazarlara çıxış imkanları genişlənir

Azərbaycanda biznes mühitinin sağlamlaşdırılması, sahibkarlıq subyektlərinin fəaliyyətinə münbit şəraitin yaradılması və yerli istehsalın stimullaşdırılması sahəsində həyata keçirilən ardıcıl tədbirlər respublikanın idxal-ixrac əməliyyatlarının həcminin artmasını təmin edib. İstehsal prosesində müsbət keyfiyyət göstəricilərinə nail olunması yerli məhsulların rəqabətə davamlılığını artırmaqla yanaşı, sahibkarlıq subyektlərinin potensial xarici bazarlara çıxış imkanlarını da genişləndirib.

Dövlət Gömrük Komitəsinin məlumatına əsasən, bu ilin yanvar-aprel aylarında respublikanın ticarət əməliyyatlarının həcmi ötən ilin eyni dövrünə nisbətən 5,72% artaraq 11 mlrd. 335 mln. 309 min ABŞ dolları təşkil edib. İxracın həcmi ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 5,36% artaraq 8 mlrd. 433 mln. 489 min manata çatıb. İxrac potensialının yüksəlməsi xarici iqtisadi fəaliyyət iştirakçılarının sayına da təsirini göstərib. Azərbaycanın 4.763 fiziki və hüquqi şəxsi dünyanın 129 ölkəsi ilə idxal-ixrac əməliyyatları həyata keçirib. Xarici iqtisadi fəaliyyət iştirakçılarının 2.125-i fiziki, 2.638-i hüquqi şəxs olub. Hüquqi şəxslərin 201-i dövlət, 2.437-i özəl sektoru təmsil edib. 2011-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə xarici iqtisadi fəaliyyət iştirakçılarının sayı 14%, xarici iqtisadi fəaliyyətlə məşğul olan fiziki şəxslərin sayı 26%, hüquqi şəxslərin sayı 5,7% artıb.

İxracda xam neft, neft məhsulları, təbii qaz, kimya sənayesi məhsulları, pambıq lifi, qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatlar, alüminium, habelə meyvə-tərəvəz, bitki və heyvan mənşəli yağlar, alkoqollu və alkoqolsuz içkilər üstünlük təşkil edib. 2012-ci ilin yanvar-aprel aylarında Azərbaycanın ən çox mal və məhsul ixrac etdiyi ölkələr İtaliya (20,66%), Fransa (10,04%), İndoneziya (9,39%), İsrail (8,74%), Hindistan (6,96%), ABŞ (5,90%), Almaniya (5,22%), Bolqarıstan (3,39%) olub.

Qeyri-neft-qaz sənayesində ixracın artımını müsbət tendensiya kimi dəyərləndirən iqtisadçı ekspertlərin fikrincə, hökumətin son illərdə yerli məhsulların ixracının stimullaşdırılması sahəsində həyata keçirdiyi tədbirlər öz nəticəsini verir. Ölkədə istehsal sahibkarlığının inkişafına göstərilən maddi-texniki, metodiki və konsultativ dəstək nəticə etibarilə rəqabətə davamlı məhsul istehsalında əsaslı dönüşə imkan yaradır. İnfrastrukturun müasirləşdirilməsi, iş adamlarına istehsal yönümlü müəssisələrin açılması üçün güzəştli kreditlərin verilməsi, investisiyaların cəlb edilməsinə mane olan bürokratik amillərin aradan qaldırılması, o cümlədən elektron xidmətlərin həcminin genişləndirilməsi tədbirləri bu baxımdan mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Son illər respublika regionlarında müasir tələblərə cavab verən və yüksək texnologiyalarla təchiz olunan yeni sənaye və emal müəssisələrinin istifadəyə verilməsi dünya bazarlarına rəqabətə davamlı məhsulların çıxarılmasına, bütövlükdə ixracın şaxələndirilməsinə imkan yaradıb. 2012-ci ilin yanvar-aprel aylarında özəl sektorun xətti ilə ölkədən 380 milyon dollara yaxın məhsulun ixrac edilməsi buna əyani sübutdur.

Sahibkarlıq subyektlərinin xarici bazarlara çıxış imkanlarının genişləndirilməsinə hökumət səviyyəsində də ciddi dəstək verilir. Bu məqsədlə yaradılmış İxracın və Investisiyaların Təşviqi Fondu (AZPROMO) ölkə sahibkarlarının ixrac potensialının artırılmasında, investisiya imkanlarının genişləndirilməsində, potensial tərəfdaşların tapılmasında və birgə əməkdaşlıq layihələrinin həyata keçirilməsində sahibkarlara dəstək verir. Sahibkarların işgüzar əlaqələrinin inkişafı məqsədilə həm ölkə daxilində, həm də xaricdə müxtəlif biznes-forumlar, sərgilər, seminar və konfranslar keçirilir. Bu cür tədbirlər yerli iş adamlarının tanınması, məhsulların xarici bazarlara çıxarılması, işgüzar müqavilələrin imzalanması, xarici işgüzar əlaqələrin inkişafı baxımından əhəmiyyətlidir.

Ekspertlər hesab edirlər ki, Nazirlər Kabinetinin 2011-ci il 8 fevral tarixli qərarı ilə təsdiq olunmuş «2011-2013-cü illər üçün qeyri-neft məhsullarının ixracının stimullaşdırılmasına dair Tədbirlər Planı» ixracın həcminin genişlənməsinə müsbət təsir göstərəcək. Tədbirlər Planında müəssisələrdə istehsal prosesinin qabaqcıl texnologiyalar əsasında təşkili məqsədi ilə sahibkarlıq subyektlərinin dəstəklənməsi; xarici ticarət fəaliyyəti sahəsində daha əlverişli şəraitin təmin edilməsi məqsədi ilə «Xarici ticarət fəaliyyətinin dövlət tənzimlənməsi haqqında» Azərbaycan Respublikasının qanun layihəsinin hazırlanması; ixrac prosedurlarının sadələşdirilməsi məqsədi ilə müvafiq normativ hüquqi aktlara əlavə və dəyişikliklərin edilməsi; ixrac məqsədli məhsulların

istehsalının kreditləşdirilməsi və maliyyələşdirilməsi üzrə təkliflərin hazırlanması; ölkədən ixrac olunan xammal və yarımfabrikatların hazır məhsuladək istehsalının çatdırılmasının və ixracının stimullaşdırılması; sənaye zonalarının (sənaye klasterlərinin) və azad zonaların (sərhəyati ticarət zonaları, azad liman zonaları və s.) yaradılması; ixracatçıların iştirakının təmin edilməsi və ixrac üçün perspektivli sayılan ölkələrdə müvafiq sərgilərin, forumların təşkili və digər təşviqat tədbirlərinin həyata keçirilməsi; potensial ixrac bazarı ölkələrində Azərbaycan ticarət evlərinin yaradılması və digər tədbirlər nəzərdə tutulur.

AZPROMO və Almaniyanın İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf üzrə Federal Nazirliyinin memorandumuna əsasən, 2012-ci ilin iyun ayından yerli iş adamları üçün «İxracatçılar üçün təlim proqramı»na başlanılacaq. Cari ilin sonunadək davam edəcək proqramın məqsədi yerli sahibkarların ixrac prosedurları, xarici bazarlar və ixrac imkanları barədə məlumatlandırılmasıdır.

Samir MUSTAFAYEV